

EUROOPAN YHTEISÖ
Rakennerahastot

ITÄ-SUOMEN
LÄÄNNHALLITUS
Sivistysosasto

NAVETTAPALO POHJOIS-SAVOSSA SYKSYLLÄ 2005

Virpi Seppänen, ELKE-hanke

Tilatiedot

Tila sijaitsi lähellä kirkonkylän keskustaa. Paloasema oli tilalta reilun kilometrin päässä, arvioitu tuloaika tilalle kuusi minuuttia.

Tilalla on 90-luvulla rakennettu parsinavetta, parsipaikkoja 25 ja lisäksi nuorkarjan tilat. Rakennus on tiilirakenteinen, välikatto ja ulkovuoraus olivat puusta. Navetan päädyssä on rehuvarasto, jossa säilö- ja väkirehut sekä kuivat heinät.

Palon kuvaus

Onnettomuusajankohta oli syksyllä, laidunkausi oli vielä meneillään. Aamulypsyn jälkeen noin kello 9 isäntä oli poistunut navetasta, eikä mitään merkkejä palosta ollut havaittavissa. Emäntä oli tullut navetasta kello 9 jälkeen. Lypsylehmät oli laskettu laitumelle. Ohikulkija oli havainnut navetan räystään alta ulos puskevan savun ja ilmoittanut tästä talon emännälle. Emäntä oli soittanut palokunnan 9:31, palohälytys oli annettu 9:35. Tässä vaiheessa navetta oli jo ilmoliekeissä. Palokunta tuli 1½ km päästä. Apujoukkoja hälytettiin naapurikunnasta. Kunnaneläinlääkäri saatiin paikalle melko pian hälytyskeskuksen hälyttämänä.

Savusukeltaja yritti ensimmäiseksi pelastaa eläimiä, mutta välikatto oli siinä vaiheessa tulossa jo alas, joten eläinten pelastamisesta oli luovuttava. Sivuovesta saatiin pelastettua yksi lypsylehmä. Nuorkarjasta yksi pelastui. 30 hiehoa ja vasikkaa kuoli, osa niistä lopetettiin, osa oli jo kuollut savukaasuihin. Eläinlääkäriin tehtäväksi jäi organisoida savukaasumyrkytyksen saaneiden, mutta edelleen hengissä olevien eläinten lopettaminen. Läänineläinlääkäriltä varmistettiin tuliaseen sopivuus lopetustarkoitukseen. Ampumisen suoritti naapurin kokenut hirvenmetsästäjä navetan sivuovista käsin. Pelastustoimen johtaja huolehti siitä, että navettaan ei päässyt sivullisia tuliaseella ampumisen aikana.

Pelastetuista eläimistä eläinlääkäri joutui lääkitsemään yhden vasikan, jonka hengitysäänet olivat korostuneet. Vasikka sai kipu- ja antibioottilääkityksen.

Jatkossa palokunta keskittyi palon leviämisen hallitsemiseen. Navetan päädyssä ollut rehuosasto saatiin pelastettua. Pelastustoimen edustajan mukaan palo lähti todennäköisesti nuorkarjaosaston kohdalta rikki menneestä loisteputkilampusta. Palo levisi ullakolla selluvilloissa ilmeisesti räjähdysmäisesti.

Poliisi tuli myös paikalle pian. Poliisi huolehti liikenteen ohjauksesta, huolehti turvallisuudesta varsinkin eläinten lopettamisen aikana ja haastatteli tilan väkeä tapahtuneesta. Vakuutusyhtiön edustaja tuli paikalle puolenpäivän aikaan järjestämään paikalle lomittajia, karjan siirtoa ja muita juoksevia asioita. Tilalle saatiin pariksi viikoksi kaksi lomittajaa, omistaja sai hoitaa käytännön asioita. Perheen aikuiset lapset saatiin myös paikalle.

Hälytyskeskuksen tilasi paikalle myös ambulanssin, vaikka hälytystilanteessa varsinaisia ihmishuoneita ei vielä ollutkaan. Terveystieteiden ammattilaisten paikallaolo koettiin kuitenkin hyväksi asiaksi. Isäntäväestä yksi toimitettiin sairaalahoitoon yleistutkimuksessa ilmenneiden sydänoireiden vuoksi. Omistaja ei osannut ottaa kantaa siihen, olisiko varsinaista kriisiapua tarvittu, mutta ”ehkä siitä ei olisi ollut haittaakaan”.

Eläinten väliaikaissuojaukset

Navettaosa karjasuojasta paloi käyttökelvottomaksi. Eläinten väliaikaissuoja saatiin järjestettyä jo samana aamupäivänä. Noin 5 kilometrin päästä tilasta sijaitseva tyhjillään oleva, 3-4 vuotta sitten toimintansa lopettanut parsinavetta. Navetassa oli parsipaikkoja 20 lehmälle ja viidelle hieholle. Hiehopaikoista puuttuivat parsilaitteet, jotka asennettiin seuraavana yönä kyläläisten talkoovoimin. Mukana olivat myös vakuutusyhtiön ja navettakalustefirman edustaja. Laitteet hankittiin lähimmästä maatalouskaupasta uutena. Karjankuljetusauto saatiin paikalle lähietäältä onnettomuuspäivän iltapäivällä. Eläimet lastattiin kuljetusautoon ja purettiin talkoovoimin väliaikaiseen navettaan. Myös eläinlääkäri oli lastausvaiheessa mukana.

Lypsymahdollisuus oli valmiina jo tilalla, samaten toimiva tilatankki. Lisätankki saatiin seuraavana päivänä meijeriltä. Tilalla lämpökeskus, joka toimi edelleen ja sähkölaitteet toimineet koko ajan. Rehut saatiin järjestymään tilan omista varastoista ja lisää hankittiin paikallisesta maatalouskaupasta. Laitumet aidattiin talkoovoimin.

Eläimet sopeutuivat uuteen navettaan olosuhteisiin nähden hyvin. Maidon laadussa ei ole juurikaan ollut ongelmia ympäristönvaihdoksesta huolimatta. Myöskään muita terveysongelmia eläimillä ei ole ollut. Laidunkautta pystyttiin jakamaan väliaikaisen navetan yhteydessä ja monet lehmistä jopa heruivat.

Vakuutusyhtiö hoiti tulipalon jälkien siivoamisen. Raadonkuljetusauto saatiin paikalle samana päivänä.

Tällä hetkellä tila miettii jatkamisen mahdollisuuksia, mutta toiminta jatkuu edelleen väliaikaisessa navetassa.